

Voorstel tot opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports

Datum: 19 december 2018

Van : Algemeen bestuur GR ZSP

Aan: de deelnemende organen in de GR ZSP (de colleges van B&W/GS, de gemeenteraden en Provinciale Staten)

Inleiding/aanleiding

Per 1 januari 2011 is de GR Zeeland Seaports (GR ZSP) verzelfstandigd. Activa en passiva van de GR ZSP werden toen ingebracht in de NV Zeeland Seaports (NV ZSP). Per diezelfde datum bleef de GR ZSP bestaan, vanwege de noodzakelijke garanties ten behoeve van de financiering van de NV ZSP. Dit bracht met zich mee dat de GR ZSP houder werd van de aandelen in de NV ZP en dat de publieke deelnemers in de GR ZSP *indirect* aandeelhouder werden.

Inmiddels - per 29 juni 2018 - is de NV ZSP gefuseerd met Havenbedrijf Gent NV (HbG) en worden de aandelen van zowel de NV ZSP als van HbG gehouden door North Sea Port SE (Holding). De GR ZSP heeft 50% van de aandelen in de Holding. De andere 50% zijn in handen van vier Vlaamse aandeelhouders (waarvan de Stad Gent met 48,52% de grootste is). De naam van NV ZSP is per 29 juni 2018 gewijzigd in North Sea Port Netherlands NV.

Waarom dit voorstel tot opheffen?

Er zijn twee redenen om voor te stellen te besluiten tot opheffing van de GR:

- 1) Het creëren van een gelijkwaardige situatie in Zeeland ten opzichte van Vlaanderen (direct aandeelhouderschap in de Holding);
- 2) Het verminderen van 'bestuurlijke drukte' (door opheffing GR).

Ad 1. Het creëren van een gelijkwaardige situatie in Zeeland ten opzichte van Vlaanderen (direct aandeelhouderschap in de Holding)

Op dit moment zijn de vier Vlaamse overheden *direct* aandeelhouder in North Sea Port SE (Holding). De vier Zeeuwse overheden zijn dat *indirect*, via de GR ZSP. Hierdoor is sprake van een ongelijke situatie.

Ad 2. Het verminderen van "bestuurlijke drukte" (door opheffing GR ZSP)

Het behouden van de GR ZSP zorgt voor zogenaamde 'bestuurlijke drukte'. Een formeel samenwerkingsverband als een GR kent bijvoorbeeld wettelijke termijnen voor het uitschrijven van vergaderingen, terwijl er ook nog eens sprake is van de wettelijke

verplichting dat er een Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur moet zijn. Daarnaast moeten jaarlijks een begroting en een jaarrekening worden op- en vastgesteld. Al deze extra activiteiten werken vertragend.

Overdracht garanties van GR ZSP aan huidige deelnemers

In de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports en in de verzelfstandigingsdocumenten is opgenomen dat de GR ZSP pas kan en mag worden opgeheven als de verleende garanties worden overgenomen door één of meer publieke partijen.

Met de banken / bancaire instellingen van North Sea Port Netherlands NV zijn hierover gesprekken gevoerd. Hieruit is gebleken dat zij instemmen met het overnemen van de GR ZSP-garanties door de huidige deelnemers in de GR ZSP onder gelijkblijvende condities, mits sprake is van *hoofdelijke aansprakelijkheid*. Dat wil zeggen dat iedere afzonderlijke 'garant' hoofdelijk aansprakelijk is voor de nakoming van de verplichtingen waarop de garanties zien. Op dit moment is dat ook al het geval (zie ook "Gevolgen opheffing GR ZSP").

De GR ZSP-garanties op dit moment

De GR ZSP staat op dit moment garant voor de:

- a) leningenportefeuille van North Sea Port Netherlands NV (tot een maximum van € 480mln. per 2018 en een afbouw naar € 0 in 2028);
- b) derivatenportefeuille van North Sea Port Netherlands NV/WarmCO2 CV (waarde: fluctueert; afbouw naar € 0 in 2029);
- c) leningenportefeuille van WarmCO2 C.V. (tot een maximum van € 65mln. Vooralsnog geen afbouw).

Deze garanties worden in het voorstel tot opheffing van de GR ZSP en in de bijbehorende "Uitvoeringsovereenkomst opheffing GR ZSP" overgenomen door de huidige deelnemers in de GR ZSP.

Gevolgen opheffing GR ZSP

De opheffing van de GR ZSP heeft op hoofdlijnen de volgende consequenties.

- a) Hoofdelijke overname van de GR ZSP-garanties door de huidige deelnemers.

Formeel gezien is sprake van een wijziging maar materieel gezien blijft de aansprakelijkheid van de afzonderlijke deelnemers voor de verplichtingen, waarop de garanties zien, gelijk. In het huidige artikel 17 lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports is immers vastgelegd: 'De deelnemers in de GR garanderen jegens iedere geldgever de nakoming van de huidige en eventuele toekomstige verplichtingen die de publieke rechtspersoon [lees: GR] te eniger tijd jegens die geldgever heeft.' Met andere woorden: ook nú al staan de

deelnemers in de GR ZSP ieder afzonderlijk en hoofdelijk garant voor de totale omvang van de door de GR ZSP verleende garanties.

Het overnemen van de garanties van de GR ZSP door de afzonderlijke deelnemers is opgenomen in art. 7.1 van de Uitvoeringsovereenkomst opheffing GR ZSP.

In artikel 7.2 van de Uitvoeringsovereenkomst wordt aanvullend en contractueel vastgelegd dat de deelnemers *onderling draagplichtig* zijn voor de schuld waarvoor één van de deelnemers wordt aangesproken, naar rato van deelname in de (voormalige) GR ZSP. Met andere woorden: formeel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid van iedere afzonderlijke deelnemer, maar materieel wordt men gecompenseerd door de andere deelnemers naar rato van de deelname in de (voormalige) GR ZSP (d.w.z.: Provincie Zeeland 50%, en de drie gemeenten ieder 16,66%). Kortom, door de opheffing van de GR ZSP komen de deelnemers qua verleende garanties niet in een andere positie.

Ook moet worden opgemerkt dat de Holding in het kader van de fusie een vrijwaring heeft verleend aan de GR ZSP voor de situatie dat de GR ZSP door geldgevers wordt aangesproken onder de garanties. Dit recht op vrijwaring (zoals opgenomen in de Vrijwaringsovereenkomst) gaat over op de afzonderlijke deelnemers/garanten.

b) Overdracht N-aandelen aan deelnemers

Voorafgaand aan de daadwerkelijke opheffing zal de GR ZSP haar N-aandelen in de Holding overdragen aan haar deelnemers, naar rato van ieders deelname in de GR ZSP (zie ook artikel 8.1 van de Uitvoeringsovereenkomst). Dit betekent dat de Provincie Zeeland 25% van de aandelen in de Holding verkrijgt, en de drie Zeeuwse gemeenten ieder 8,33%. Hierdoor ontstaat dus direct aandeelhouderschap voor de Zeeuwse overheden in de Holding en is sprake van een gelijkwaardige positie ten opzichte van de Vlaamse aandeelhouders.

c) Verandering stemverhouding

In de huidige situatie is, voor het kunnen nemen van een besluit in het Algemeen Bestuur van de GR ZSP, nodig dat de Provincie Zeeland en twee gemeenten vóór stemmen. In de nieuwe situatie van rechtstreeks aandeelhouderschap is, voor het kunnen nemen van een 'belangrijk besluit' (minimaal 76%) in de AvA van de Holding, nodig dat de Stad Gent (48,52%), de Provincie Zeeland (25%) en één Zeeuwse gemeente (8,33%) vóór stemmen.

d) Publiekrechtelijke bevoegdheden

De gemeentelijke deelnemers in de GR ZSP hebben hun verordenende en bestuurlijke bevoegdheden, voor zover die raken aan de haven / het havengebied, op dit moment overgedragen aan de GR ZSP. De opheffing van de GR ZSP heeft tot gevolg dat de overgedragen bevoegdheden 'van rechtswege' terugkeren naar de afzonderlijke gemeenten. Dit betekent dat de gemeenteraden en colleges van B&W voorafgaand aan daadwerkelijke opheffing van de GR ZSP zelf een Havenverordening en -reglement moeten vaststellen en de noodzakelijke aanwijzings- en mandaatbesluiten (aanwijzing havenmeester; nautisch-maritieme bevoegdheden, en bevoegdheden op grond van Havenverordening / Havenreglement) nemen (zie art. 3.2 t/m art. 4.3 van de Uitvoeringsovereenkomst). Feitelijk

gezien verandert er voor de dagelijkse praktijk van North Sea Port Netherlands echter niets. Op het moment dat dergelijke documenten in de toekomst aanpassing behoeven, is het gewenst dat de betrokken gemeenten tot onderlinge afstemming komen (zie art. 4.2 sub b van de Uitvoeringsovereenkomst).

e) Verhoging garantieplafond

In de huidige afspraken is opgenomen dat de Holding, indien zij dat noodzakelijk acht, aan het Algemeen Bestuur (1 'loket') kan verzoeken om een verhoging van het afgesproken garantieplafond. Als de GR ZSP is opgeheven, is er geen Algemeen Bestuur meer en staan de huidige deelnemers in de GR ZSP afzonderlijk garant. In deze situatie kan een verzoek om verhoging worden voorgelegd aan de vier afzonderlijke Zeeuwse garanten c.q. aandeelhouders én aan de vier Vlaamse aandeelhouders. Het is alsdan aan de afzonderlijke aandeelhouders om een besluit te nemen op een dergelijk verzoek.

Voor opheffing GR ZSP is geen toestemming nodig van de AvA van de Holding

In de fusiedocumenten is reeds voorgesorteerd op de mogelijkheid van a) opheffing van de GR ZSP en / of overdracht van de aandelen en b), daarmee samenhangend, van direct aandeelhouderschap door de Zeeuwse overheden. Voor de opheffing van de GR ZSP en de overdracht van de aandelen door de GR ZSP aan haar vier deelnemers is daardoor geen afzonderlijke toestemming (meer) vereist van de Vlaamse aandeelhouders. De Holding is overigens wel partij bij de Uitvoeringsovereenkomst.

Actualisering Garantie- en dienstverleningsovereenkomst

In het opheffingstraject wordt tegelijk een actualisering van de Garantie- en dienstverleningsovereenkomst (GDO) uit 2010 meegenomen, hoewel dit feitelijk grotendeels losstaat van de opheffing van de GR ZSP. De reden om deze actualisering gelijk mee te nemen is dat er anders in de nabije toekomst een nieuw besluitvormingstraject doorlopen moeten worden voor enkel de actualisering van de Garantie- en dienstverleningsovereenkomst.

Bij de actualisatie is rekening gehouden met de volgende zaken:

- a) Wijzigingen van de GDO die reeds zijn overeengekomen ten tijde van de fusie tussen de NV ZSP en HbG zijn integraal verwerkt (verlaging plafond met 2 x € 20 mln.; inwisseling contractuele zekerheden voor vrijwaring GR ZSP (garanten) door Holding);
- b) De WarmCO₂-garantie (€ 65 mln.) die de GR ZSP heeft verleend, is opgenomen overeenkomstig de feitelijke situatie (garantie verleend door GR ZSP; vrijwaring door North Sea Port Netherlands NV);
- c) De garantie op de derivatenportefeuille (€ PM) die de GR ZSP heeft verleend, is opgenomen overeenkomstig de feitelijke situatie;
- d) Een 'niet-werkbare' afspraak over aanpassing van het garantieplafond, in geval van het wegvallen van een geplande investering van meer dan € 25 mln. is verwijderd;

- e) Afspraak over dienstverlening door North Sea Port Netherlands NV aan de GR ZSP vervalt zodra de GR ZSP is opgeheven én geliquideerd (art. 12 GDO: financiële en administratieve dienstverlening).

(Geen) financiële consequenties opheffing GR ZSP

Aan de opheffing van de GR ZSP zijn geen substantiële financiële consequenties verbonden. Dit is gebaseerd op onderstaande twee onderwerpen.

- a) Overdracht aandelen door GR ZSP aan de publieke participanten 'om niet';

De aandelen in de Holding worden op dit moment gehouden door de GR ZSP. De GR ZSP wordt gevormd door haar vier deelnemers. In het verlengde hiervan zou het vreemd zijn als de indirecte eigenaren van de aandelen deze zouden moeten kopen van de GR ZSP. Daarom is gekozen voor overdracht 'om niet' (zie art. 8.1 van de Uitvoeringsovereenkomst).

- b) Geen overdrachtsbelasting verschuldigd.

De overdracht van de aandelen is niet belastingplichtig c.q. is vrijgesteld van belastingplicht. Dit is bevestigd door de Belastingdienst.

Een onderwerp dat mogelijk nog voor (beperkte) financiële consequenties zorgt betreft het archief van de GR ZSP. Deze bevindt zich thans in de archiefruimte van North Sea Port Netherlands te Terneuzen, maar zodra en voor zover het archief van de GR ZSP ingevolge de Archiefwet moet worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats (zeer waarschijnlijk het Zeeuws Archief) brengt dit kosten met zich mee. Partijen moeten hierover nog overleg voeren. Dit is vastgelegd in art. 2.6 van de Uitvoeringsovereenkomst, inclusief de afspraak dat hierover duidelijkheid moet zijn voordat het Algemeen Bestuur van de GR ZSP besluit tot opheffing.

Hoe opheffen?

Om als Algemeen Bestuur van de GR ZSP te kunnen besluiten tot opheffing van de GR ZSP is het nodig dat alle deelnemende organen in de GR ZSP afzonderlijk een besluit nemen tot opheffing van de GR ZSP.

Nadat alle besluiten genomen zijn kan het Algemeen Bestuur van de GR, op grond van art. 21 lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports, besluiten tot opheffing van de GR ZSP *mits* de garanties door de deelnemers worden overgenomen. Daarom is, naast besluitvorming tot opheffing van de GR ZSP, besluitvorming noodzakelijk tot het aangaan van de Uitvoeringsovereenkomst opheffing GR ZSP.

In de Uitvoeringsovereenkomst wordt o.a. vastgelegd dat de deelnemers de garanties van de GR ZSP overnemen. Ook zijn er afspraken in opgenomen inzake het overdragen van de aandelen en het 'verdelen' van de overige rechten en plichten van de GR ZSP over de huidige deelnemers.

Het aangaan van de Uitvoeringsovereenkomst is een (exclusieve) bevoegdheid van de colleges van B&W en GS, behalve ten aanzien van art. 4.2 sub b (de verplichting om inhoudelijke wijzigingen in de Havenverordening met elkaar voor te bereiden en daarbij te streven naar uniforme regelingen) omdat hierin door de betrokken gemeenteraden wordt afgesproken dat eventuele toekomstige inhoudelijke aanpassingen van de Havenverordening met elkaar en met North Sea Port Netherlands NV worden voorbereid en dat zij hierbij streven naar uniforme regelingen. Voor dit onderdeel moeten de gemeenteraden besluiten tot het aangaan van de Uitvoeringsovereenkomst.

Het besluitvormingstraject bij de deelnemers, inclusief besluitvormingsdata, ziet er als volgt uit:

	Borsele	Vlissingen	Provincie	Terneuzen	Wat?
B&W/GS	22 januari	22 januari	22 januari	22 januari	Voorstel tot opheffing GR [en vaststelling Havenverordening*]
Commissie	n.v.t.	7 februari	15 feb.	14 maart	
Gem.raad/PS	7 februari of 14 maart	28 februari	1 maart	28 maart	Besluit opheffing GR; Verlenen toestemming aan B&W/GS; Aangaan Uitvoeringsovereenkomst*; Vaststellen Havenverordening*
B&W/GS	X april	X april	X april	X april	Besluit opheffing GR; Aangaan Uitvoeringsovereenkomst; Aangaan Garantieovereenkomst '19; Vaststellen Havenreglement en nemen aanwijzings- en mandaatbesluiten*.

*niet van toepassing voor provincie

Nadat alle deelnemende organen hebben besloten tot opheffing van de GR ZSP, kan het Algemeen Bestuur besluiten tot het daadwerkelijk opheffen van de GR ZSP overeenkomstig art. 21 lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports en het overdragen van

haar aandelen. Streefdatum voor de inwerkingtreding van het opheffingsbesluit is 1 juli 2019.

Voor wat betreft de Uitvoeringsovereenkomst en de Garantieovereenkomst 2019 moet nog opgemerkt worden dat daarbij niet alleen de publieke partijen partij worden, maar ook North Sea Port Netherlands NV (Uitvoeringsovereenkomst én Garantieovereenkomst) c.q. de Holding (Uitvoeringsovereenkomst). Deze entiteiten doorlopen hun eigen vennootschapsrechtelijke traject voor het zelf kunnen sluiten dan wel het verlenen van goedkeuring aan het sluiten van beide overeenkomsten. De vennootschapsrechtelijke besluitvorming is voorzien in het voorjaar van 2019 (parallel aan het besluitvormingstraject in gemeenteraden en Provinciale Staten).

Conclusie/advies

Alles overziend zijn wij van oordeel dat de tijd rijp is om u voor te stellen te besluiten tot opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports en over te gaan tot het sluiten van de bij de opheffing behorende Uitvoeringsovereenkomst en Garantieovereenkomst. Hiermee wordt het volgende bereikt:

- Rechtstreeks aandeelhouderschap in North Sea Port SE;
- Vermindering 'bestuurlijke drukte'.

Zoals geschetst is de opheffing niet mogelijk zonder het overnemen van de GR ZSP-garanties door de deelnemers. Echter, materieel gezien zorgt het overnemen van de GR ZSP-garanties niet voor een verzwaring van aansprakelijkheden. Bovendien is er sprake van een overeengekomen afbouw van het garantieplafond (geldt niet voor de WarmCO2-garantie). In 2018 is deze voor het eerst verlaagd (€ 480mln.) en zal per 2028 zijn afgebouwd tot € 0. (2019: € 460mln.; 2020: € 440mln.; 2021: € 400mln.; 2022: € 380mln.; 2023: € 360mln.; 2024: € 340mln.; 2025: € 320mln.; 2026: € 300mln.; 2027: € 150mln.). Bovendien is er bij de fusie een vrijwaring verleend door de Holding voor het geval de garanten zouden worden aangesproken door geldgevers.

Voor de gemeenten geldt (aanvullend) dat de opheffing van de GR ZSP er voor zorgt dat zij een aantal publiekrechtelijke bevoegdheden 'terugkrijgen', maar door éénmalige besluitvorming door de bevoegde organen (gemeenteraad, colleges van B&W) wordt voorkomen dat er een vacuüm ontstaat.

Bijlagen

- 1) Uitvoeringsovereenkomst opheffing GR ZSP, incl. bijlagen;
- 2) Garantieovereenkomst 2019, incl. bijlagen (vertrouwelijk);
- 3) Conceptakten van borgtocht/garantstelling (vertrouwelijk);
- 4) Havenverordening North Sea Port Netherlands 2019 (t.b.v. gemeenteraden);
- 5) Havenreglement North Sea Port Netherlands 2019 (t.b.v. colleges van B&W);
- 6) Aanwijzings- en mandaatbesluiten (t.b.v. colleges van B&W).

